

Vaartstraat, Harelbeke

Een Archeologienota

Auteur:

T. Van Mierlo (veldwerkleider)

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

Colofon

VEC Nota 499

Vaartstraat, Harelbeke, Een archeologienota

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteurs: T. Van Mierlo & X. Alma

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, november '18

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	8
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	9
1.1.5	Juridisch kader	12
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	13
1.2	Assessmentrapport	15
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	15
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	21
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	24
1.2.4	Synthese	35
1.2.5	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	36
1.2.6	Samenvatting	37
	Literatuur	39

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

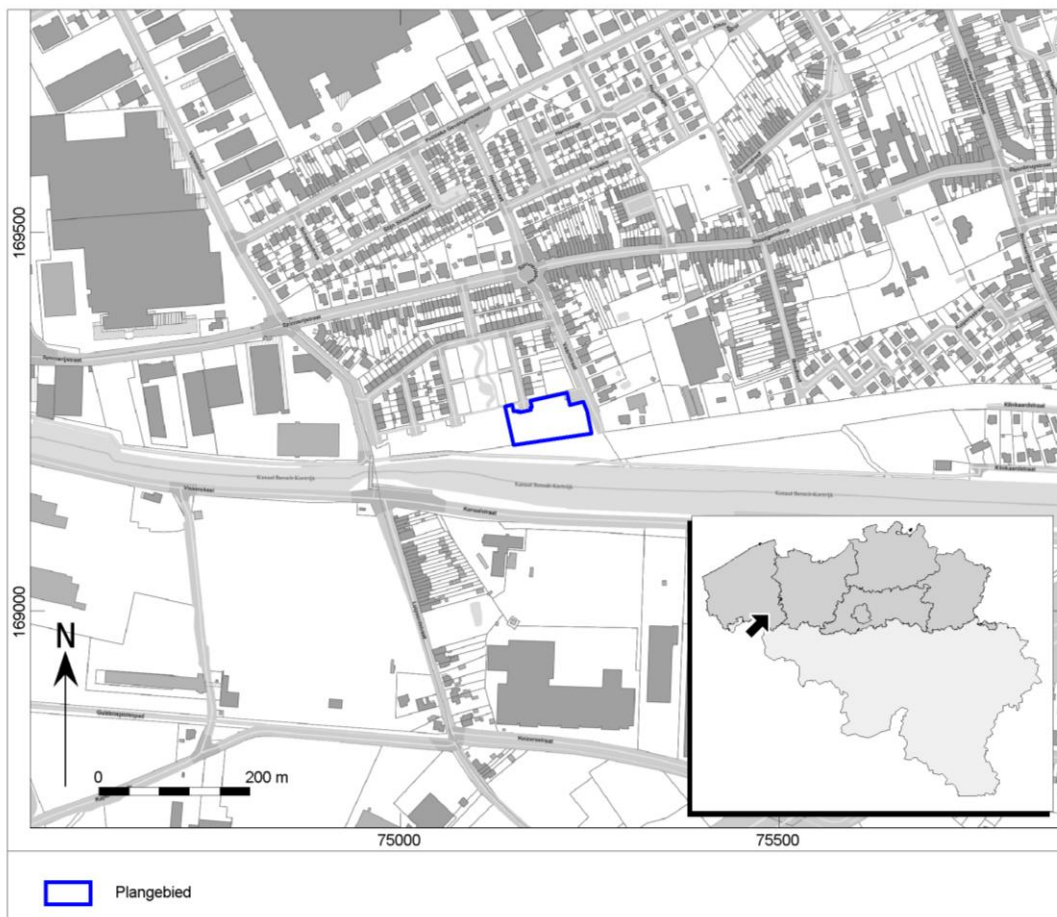
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbaldans Vlaanderen

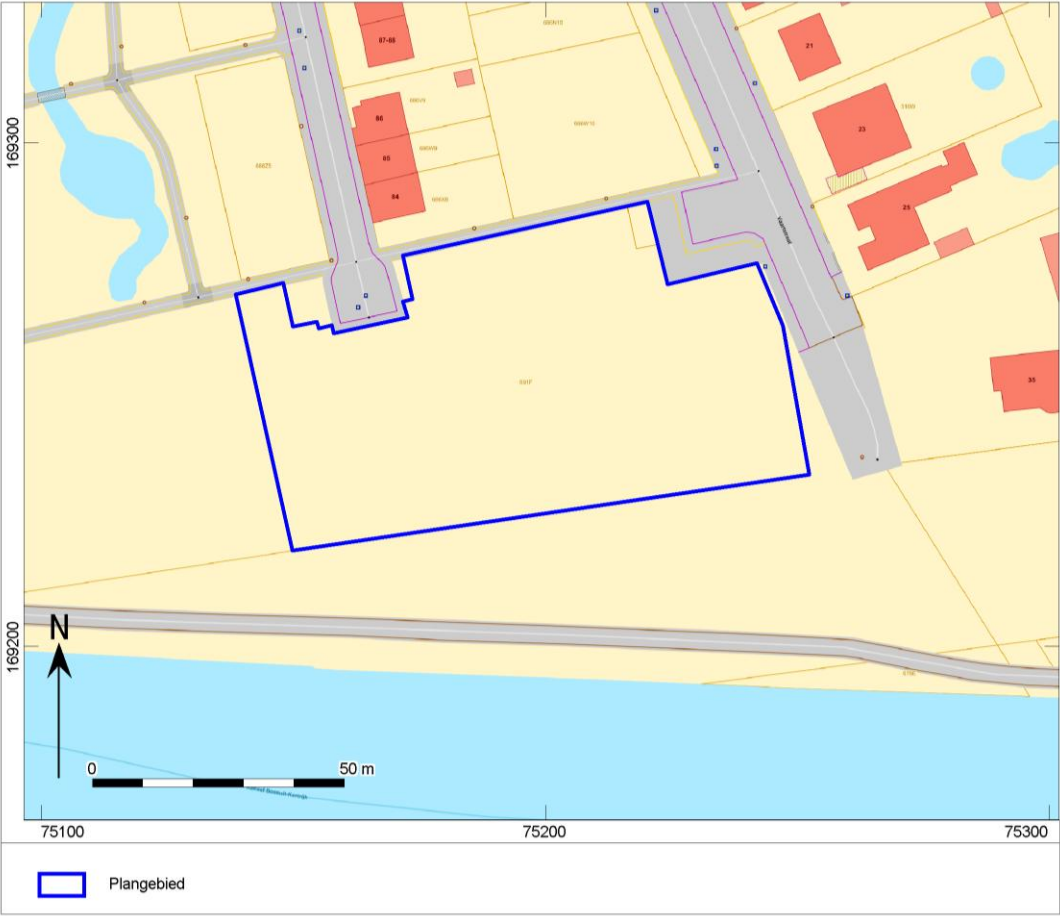
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in oktober 2018 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Vaartstraat in Harelbeke (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen woonproject.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

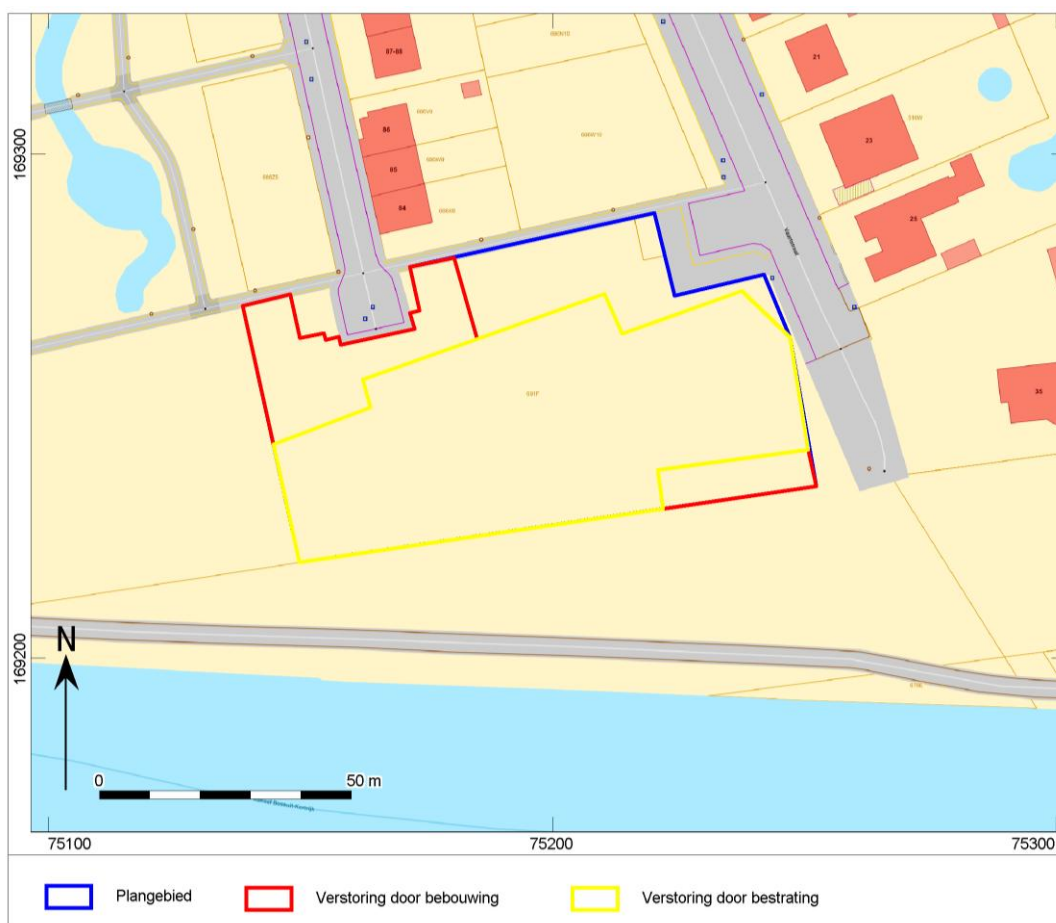
Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Bouwproject
Locatie:	Vaartstraat
Plaats:	Stasegem
Gemeente:	Harelbeke
Provincie:	West-Vlaanderen
Kadastrale gegevens:	Gemeente Harelbeke, Afdeling 2, Sectie C, Perceelnummer: 691F
Diepte bodemverstoring	290 cm –mv
Oppervlakte plangebied	5225 m ² / 0,5 ha
Oppervlakte bodemingrepen	5225 m ²
Coördinaten (bounding box; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	75.138 / 169.219 75.195 / 169.252 75.252 / 169.288

Projectcode	2018K140 (bureauonderzoek)
VEC-projectcode:	4201035 (bureauonderzoek)
Auteur:	X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094) T. Van Mierlo (veldwerkleider)
Autorisatie: ¹	X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)
Begindatum onderzoek:	29 oktober 2018
Einddatum onderzoek:	November 2018
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Steentijd, Metaaltijden, Romeinse tijd, wegen, ophoging, bureauonderzoek. https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

In het onderzoeksgebied zijn de volgende verstoorte zones vastgesteld:

Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorte zones.

¹ Xander Alma is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

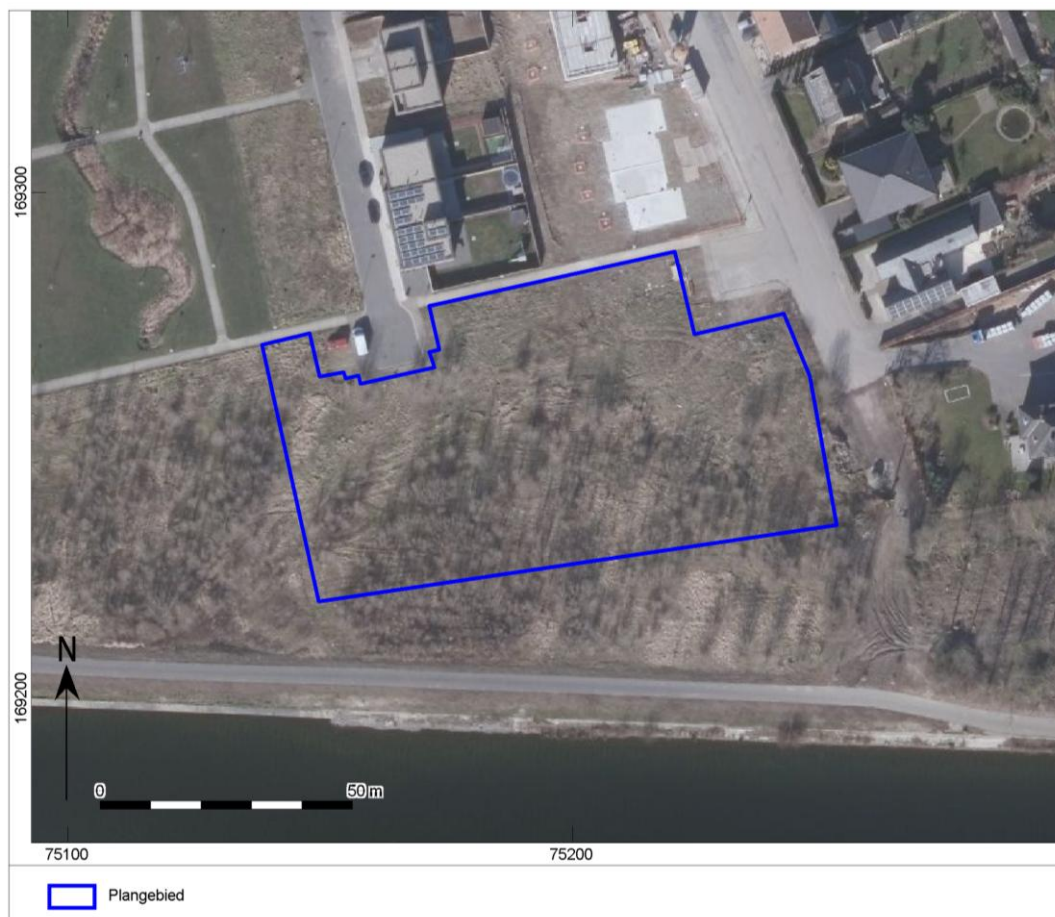
Deze verstoringskaart werd opgemaakt aan de hand van historisch kaartmateriaal. Er zijn geen plannen beschikbaar van de vroegere bebouwing of bestrating. In het noordwestelijke gedeelte van het plangebied heeft bebouwing gestaan. Het zuidelijke gedeelte van het plangebied is in gebruik geweest als bestrating. De bebouwing heeft mogelijk een verstoring van circa 80cm –mv veroorzaakt en de bestrating een verstoring van circa 50cm –mv. Deze verstoringen zijn schattingen. De precieze verstoringsdiepte is niet gekend. Eveneens bestaat de kans dat door het slopen van deze bebouwing en bestrating een diepere verstoring heeft plaatsgevonden. Dit is eveneens niet bekend.

1.1.2 Archeologische voorkennis

Er is geen archeologische voorkennis beschikbaar voor het plangebied.

1.1.3 Huidig gebruik

Het plangebied is momenteel onbebouwd. Het is braakliggend en in gebruik als grasland. Op basis van Google Maps kan gezien worden dat het geen vlak terrein is (Afb. 5). In het noorden zijn er twee wegen die op het plangebied aansluiten. Aan deze wegen is alleenstaande bebouwing gelegen. Het gebied ten noorden van het plangebied wordt ingericht als een nieuwe woonwijk. Ten westen van deze bebouwing is een gracht te situeren. Ten zuiden van het plangebied is het kanaal te zien.

Afb. 4. Het plangebied op de recente luchtfoto.

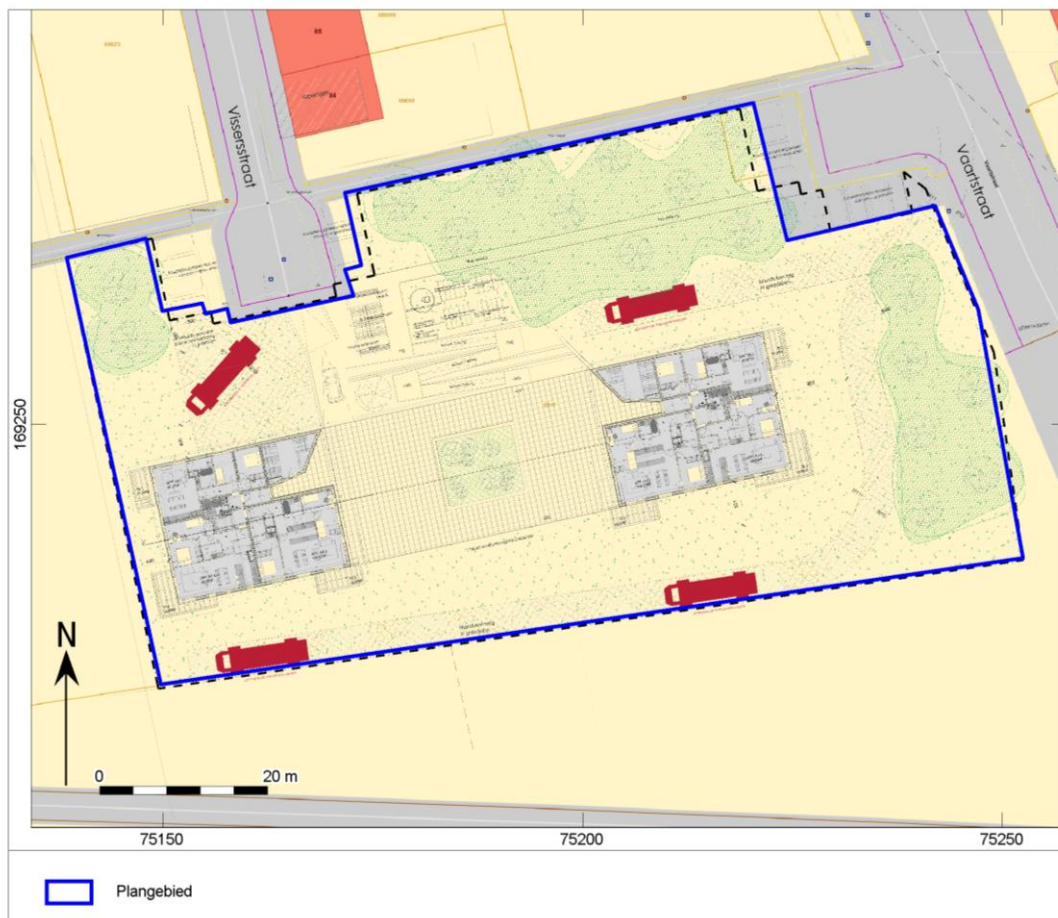

Afb. 5. Het plangebied op Google Maps.

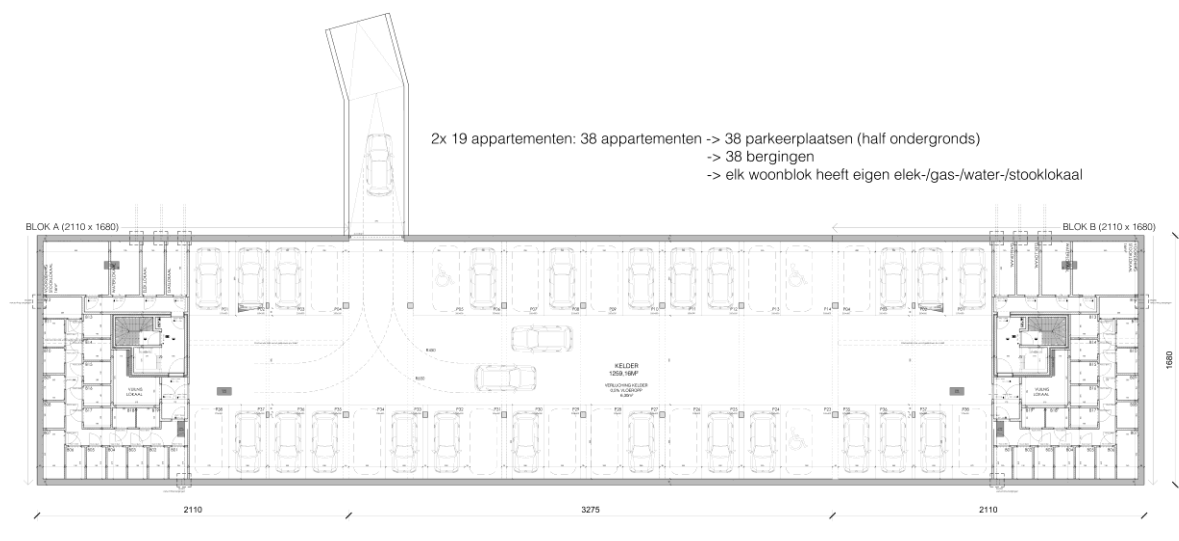
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Binnen het plangebied zal een nieuwbouw gerealiseerd worden. De nieuwbouw zal bestaan uit een ondergrondse parking en vijf verdiepingen met plaats voor drie appartementen per verdieping. Voor de realisatie van dit project zal het plangebied geëgaliseerd worden tot op 18,20 mTAW.

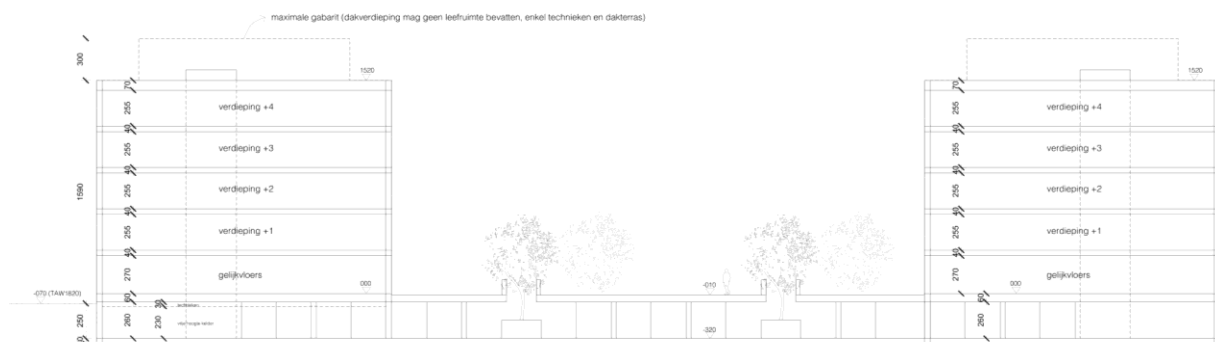
De ondergrondse parking zal een diepteverstoring van circa 2,9 m –mv hebben over een oppervlakte van circa 1260 m². De ondergrondse parkeergarage zal plaats bieden voor 38 auto's. Verder zullen hier ook nog de bergingen, de trappenhal, de lift en technische ruimtes ondergebracht worden. De ondergrondse parking zal bereikbaar zijn via een inrit verbonden met de noordelijk gelegen weg (Visserstraat). De inrit (65 m²) zal een verstoring veroorzaken variërend van 0 tot 2,05 m –mv (Afb. 6-8). Op deze ondergrondse parking zullen twee blokken, voor de appartementsgebouwen, geplaatst worden. Hiertussen zal een bestraatte zone gelegen zijn. Binnen de bestraatte zone zal één groenzone gerealiseerd worden.

Afb. 6. De geplande werkzaamheden binnen het plangebied.

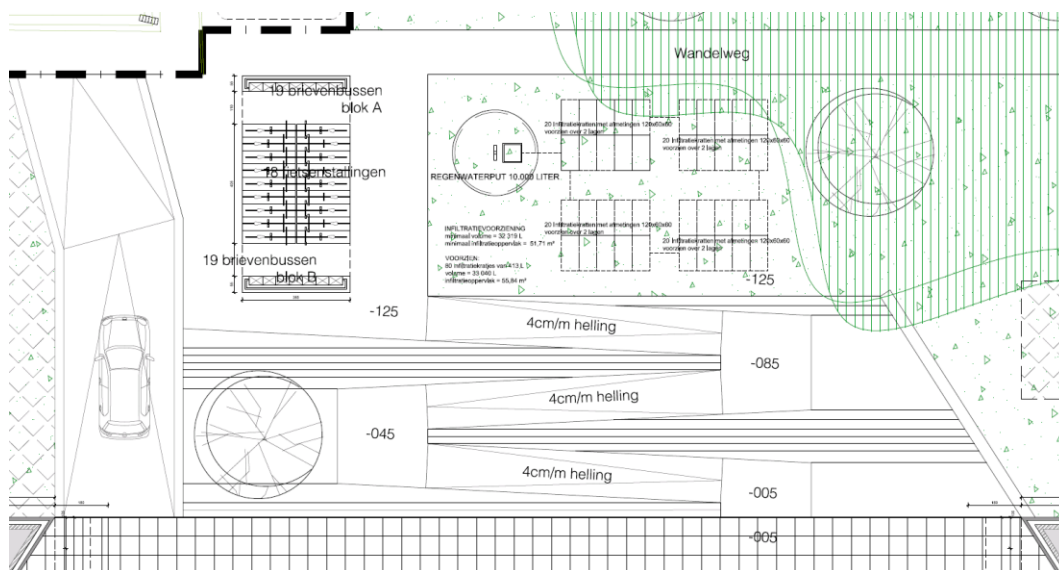
Afb. 7. Detail van de ondergrondse parking.

Afb. 8. Doorsnede van de nieuwbouw.

Ten noorden van de nieuwbouw zal er een zone van circa 345 m² verder ontwikkeld worden. Hier zal plaats gemaakt worden voor een fietsenstalling, brievenbussen en de septische putten/infiltratiekralen. De bestraatte zone (255 m²) zal lager aangelegd worden dan de nieuwbouw. Door middel van trappen en rampen wordt dan de nieuwbouw bereikt. Het hoogteverschil bedraagt circa 1,25 m tussen de Vissersstraat en de bestrating. Dwars op de inrit zal een wandelweg aangelegd worden. deze zal een oppervlakte van circa 65 m² bevatten. Voor de bestraatte zone en de wandelweg is de versterking 0,50 m –mv (of dieper, maximaal 1,75 m –mv, afhankelijk van het hoogteverschil).

De zone voor de infiltratiekralen en putten zal eveneens een diepere versterking kennen. De put zal een versterking bevatten van circa 2,50 m –mv. De infiltratiekralen hebben een diepte versterking van circa 1,50 m –mv. Deze worden beiden aangesloten aan de riolering die niet dieper dan 1,00 m –mv gelegen is.

Afb. 9. Detail van de noordelijke zone.

Verder zal buiten de bovengenoemde zones nog een oppervlakte van circa 8,25 m² verstoord worden door grasdalen (diepte versterking 0,30 m –mv). Deze zones worden voorzien voor de brandweer.

Het gehele plangebied wordt verder nog afgewerkt met circa 18 bomen op verschillende plaatsen en een talud.

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.1. (07/07/2017 -)

Voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen moet een archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 en artikel 5.4.12 opgesteld en bekrachtigd worden in volgende situaties:

1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;

2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;

3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.

Voor de toepassing van dit artikel op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen wordt van die verplichting vrijgesteld:

1° indien de aanvraag volledig betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;

2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden binnen een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones, waarbij de oppervlakte van de ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 100 m² beslaat;

3° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden aan bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden buiten een archeologische zone, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, waarbij de oppervlakte van de ingreep in de bodem buiten het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden minder dan 1000 m² beslaat, wanneer de lijninfrastructuur waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd meer dan 1000 meter bedraagt;

4° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites;

5° indien de handelingen louter betrekking hebben op verbouwingswerken of vernieuwbouw, zonder bijkomende ingreep in de bodem;

6° indien de handelingen louter betrekking hebben op de regularisatie van vergunningsplichtige projecten, overeenkomstig artikel 81 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en alle ingrepen in de bodem al zijn uitgevoerd;

7° indien de stedenbouwkundige aanvraag kadert in verbeterd bodembeheer en uitsluitend betrekking heeft op een reliëfwijziging in agrarisch gebied, niet gelegen in een archeologische zone zoals opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones of een voorlopig of definitief beschermde archeologische site, als gevolg van een afgraving van teelaarde tot 40 cm en de latere toevoeging met dezelfde teelaarde.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

De aanvrager van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen kan een al bekrachtigde archeologienota indienen als de aanvraag betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als

de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werkzaamheden die in de bekrachtigde archeologienota zijn omschreven.

Als er in de archeologienota een archeologische opgraving werd opgelegd, moet deze zijn uitgevoerd en moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd. In het geval dat er gebruik is gemaakt van onderafdeling 7 van deze afdeling, moet de bekrachtigde nota zijn uitgevoerd. Als er in de nota een archeologische opgraving wordt opgelegd, moet daarover een archeologierapport aan het agentschap zijn bezorgd.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning. De verplichting tot de opmaak van een archeologienota wordt gekoppeld aan oppervlaktecriteria. Vanwege de ligging van het plangebied geheel in een nog niet vastgestelde zone, binnen een woonuitbreidingsgebied en het gegeven dat de opdrachtgever niet publieksrechtelijk is, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 1000 m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 3000 m².

Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van 5225 m² beslaan (binnen een totaal perceeloppervlak van 5225 m²) en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een bekrachtigde archeologienota te laten opmaken.²

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.³

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Bodembedekkingskaart
- Erosiekaart
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Popp-kaarten
- Topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw
- Topografische kaarten
- Luchtfoto's 1971-2015

Externe partijen:

- Input Onroerend Erfgoed
- Regio-experts
- Literatuur
- Gemeente
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Iconografische bronnen
- Toponymie

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁴	Formatie van Kortrijk – Lid van Moen
Quartairgeologische kaart 1:50.000 (afb. 11) ⁵	Profieltype 1a: - Fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien incluis), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) (FH) - Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen (ELPw) en/of hellingsafzettingen van het Quartair (HQ) - Fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (FLPw)
Geomorfologie ⁶	Zuidelijke Vlaamse Laagvlakte
Bodemkaart 1:50.000 ⁷	OB Bebouwde zone
Reeds verrichte boringen ⁸	Geven geen goede informatie over de geologie en bodem
Hoogtekaart ⁹	18,2-18,3 m TAW
Bodemerosie ¹⁰	Weinig erosiegevoelig
Bodemgebruikskaart ¹¹	Industrie- en handelsinfrastructuur en akkerbouw
Bodembedekkingskaart ¹²	Gras, struiken en bomen

Binnen het plangebied kunnen de Tertiaire afzettingen van de Formatie van Kortrijk teruggevonden worden. Deze Formatie bevat vier leden waarvan het Lid van Moen gekarteerd is binnen het plangebied. Dit is een heterogene siltige tot zandige afzetting. In dit lid komen eveneens homogene kleilagen voor van enkele meters dikte. Deze tertiaire afzettingen worden teruggevonden op circa 7m –mv.¹³

⁴ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁵ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁶ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁷ <http://www.geopunt.be/kaart>.

⁸ <http://www.geopunt.be/kaart>.

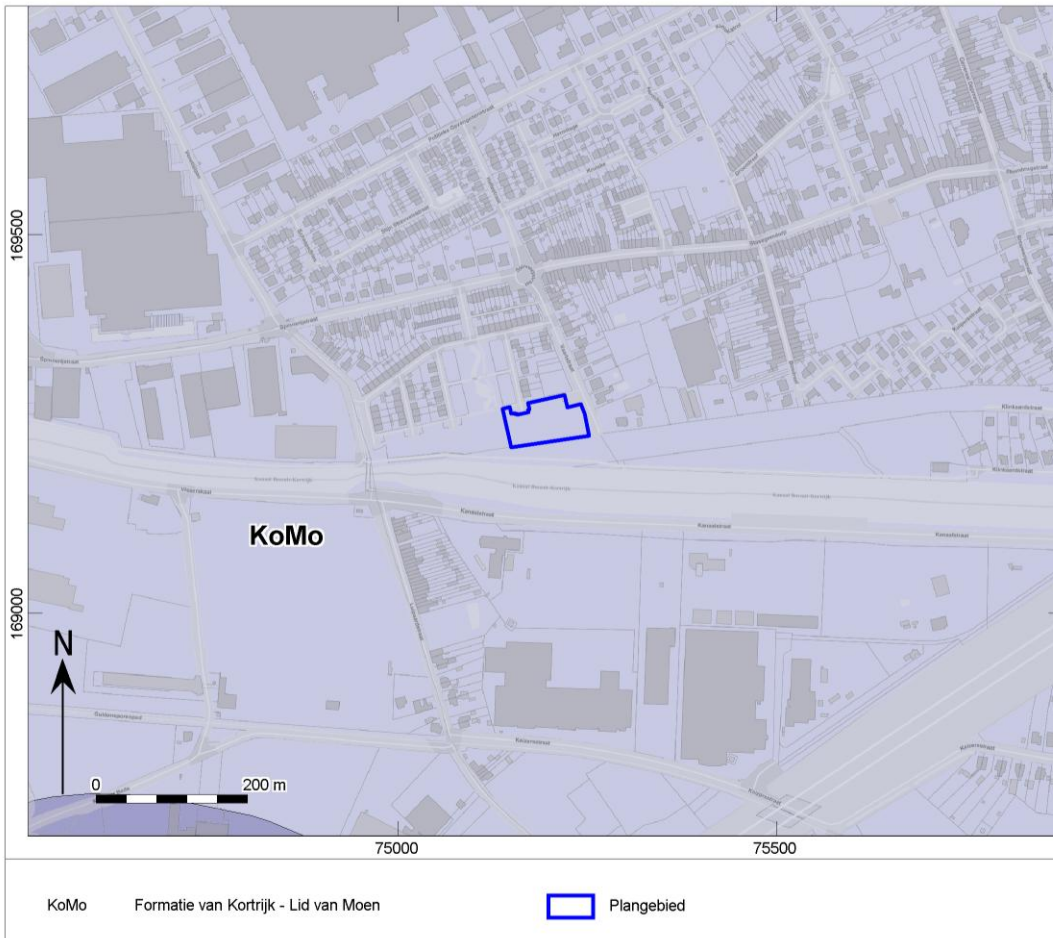
⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹⁰ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹¹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹² <http://www.geopunt.be/kaart>.

¹³ De Geyter, G., 1999.

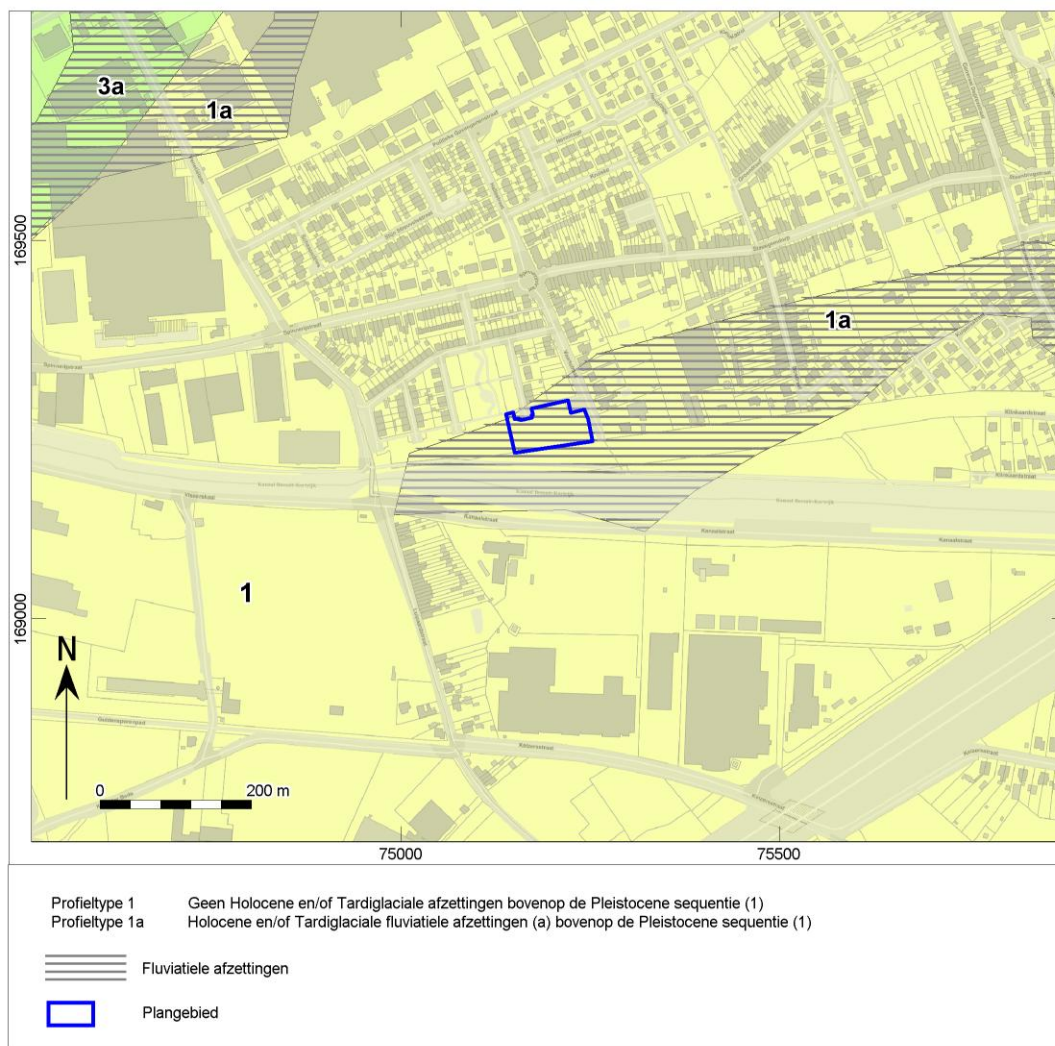
Afb. 10. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiair Geologische kaart.

Tijdens het Pleistoceen was de Vlaamse Vallei een depressie die grotendeels gevormd werd door fluviatiele processen, en die tijdens het Laat-Pleistoceen werd opgevuld met allerlei sedimenten. Hierdoor is een relatief vlak gebied in het landschap ontstaan. De sedimenten die de vallei opvulden, bestaan voornamelijk uit dekzand en zandige löss, die door de wind uit de toen droogliggende Noordzee werden aangevoerd. Tijdens het Laat-Pleistoceen (60 – 20 Ka) kenmerkten deze dekzanden zich als kouters, hoge zandige ruggen die zich langs sommige beekvalleien uitstrekten.

Aan het begin van het Holoceen lag de Noordzee nog voor een groot gedeelte droog, zodat smalle en diepe rivierdalen werden ingesneden als gevolg van het grote verval van de rivieren. De Leievallei en de Gaverbeek werden in deze periode uitgeschuurd. Door de lage waterstand van de rivieren was de grond van de valleien droog, waardoor zand opwaarde en zich ophoopte in de vorm van duinlandschappen. Nadien werden, ten gevolge van de zeespiegelstijging en het daarmee gepaard gaande, afnemende verval, de valleien opgevuld. In natte valleien werd veen gevormd met daarop kleiig alluvium. Ook de vallei van de Gaverbeekvallei werd voornamelijk met klei gevuld.

Deze processen resulteerden in fluviatiele en eolische afzettingen op de locatie van het plangebied. De Quartairgeologische kaart karteert op deze locatie profieltype 1a. Dit profieltype bestaat onderaan uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) met daarboven hellingsafzettingen van het Quartair, en/of eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), en mogelijk Vroeg-Holoceen en fluviatiele afzettingen van het Holoceen en Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). De eolische afzettingen kunnen echter afwezig zijn. Wanneer de Quartairprofieltypekaart bekeken wordt, dan is daar op te zien dat er Holocene fluviatiele afzettingen bovenop de eolische afzettingen van de Formatie van Gent verwacht worden. De kans bestaat dat deze eolische afzettingen geheel of gedeeltelijk weggeërodeerd zijn. Hieronder worden de Laat-Pleistocene, fluviatiele afzettingen teruggevonden, waar het topgedeelte van het dekzand

bestaat uit een homogeen sedimentenpakket en het basisgedeelte bestaat uit een alternerend complex van grof- en fijnkorrelige lagen.

Afb. 11. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

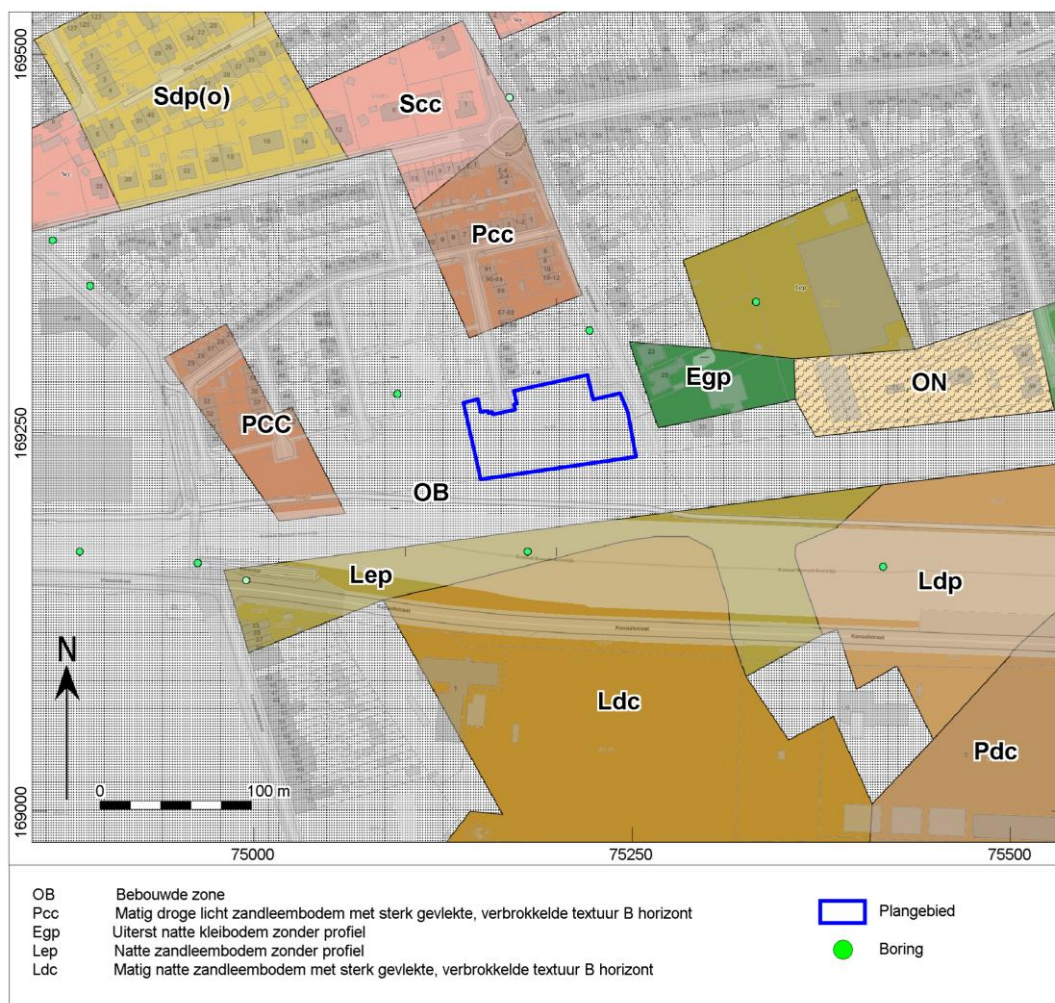
Op basis van de bodemkaart heeft het plangebied een OB-bodemtype. Dit bodemtype wordt beschreven als een bebouwde zone. De oorspronkelijke bodem in deze zones worden veelal door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd. De originele bodemopbouw is op basis van deze kaart dan ook niet te achterhalen.

In de omgeving zijn verschillende bodemtypes gelegen. Het plangebied is gelegen in overgangsgebied van dekzand naar lössgebied.

Ten oosten van het plangebied is bodemtype Egp gelegen. Deze uiterst natte kleibodem zonder profiel is een volledig gereduceerde, hydromorfe bodem, gevormd in alluviale sedimenten. De humeuze bovengrond is donkergrijs, en heeft een dikte van 15-20cm.

Ten zuiden van het plangebied is een Lep-bodem gekarteerd. Deze natte zandleembodem zonder profiel is een alluviale bodem, met een overwegend grijze kleur met talrijke roestvlekken. Dieper dan 80cm wordt blauwgrijs reductiemateriaal aangetroffen.

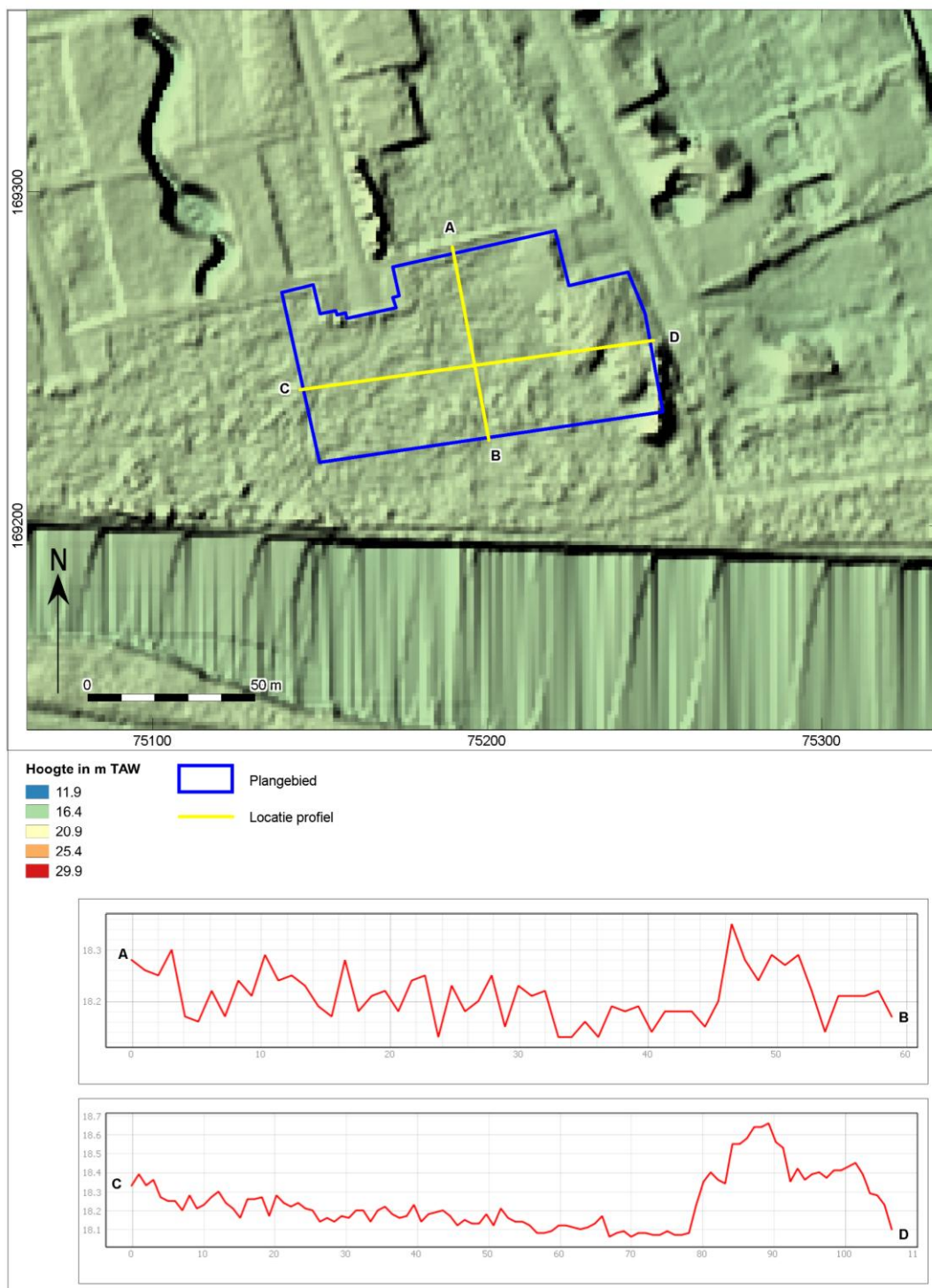
Binnen het plangebied is de kans groot dat het om een alluviale kleibodem zal gaan.

Afb. 12. Het plangebied op de bodemkaart.

Het DTM toont dat het plangebied een eerder vlak karakter heeft. Profiel AB toont dit ook aan. Enkel in het meest oostelijke gedeelte van het plangebied is een hoogteverschillen van 10 cm merkbaar. Het plangebied is gemiddeld gelegen op 18,2mTAW. Op basis van dit profiel kan niet opgemaakt worden of het plangebied vroeger reeds geëgaliseerd is.

Profiel CD toont een vergelijkbaar karakter. Opvallend is wel dat het plangebied van west (18,3mTAW) naar oost (18,1mTAW) afloopt. Dit profiel toont ook vanaf 80m een groot hoogteverschil van circa 50-70cm voor een lengte van 30m. Dit is een ophoging binnen het plangebied. De oorzaak hiervan is onbekend. Mogelijk is dit de overgebleven grond van het slopen van de vroegere bebouwing en bestrating (zie Foto Google Maps en luchtfoto's).

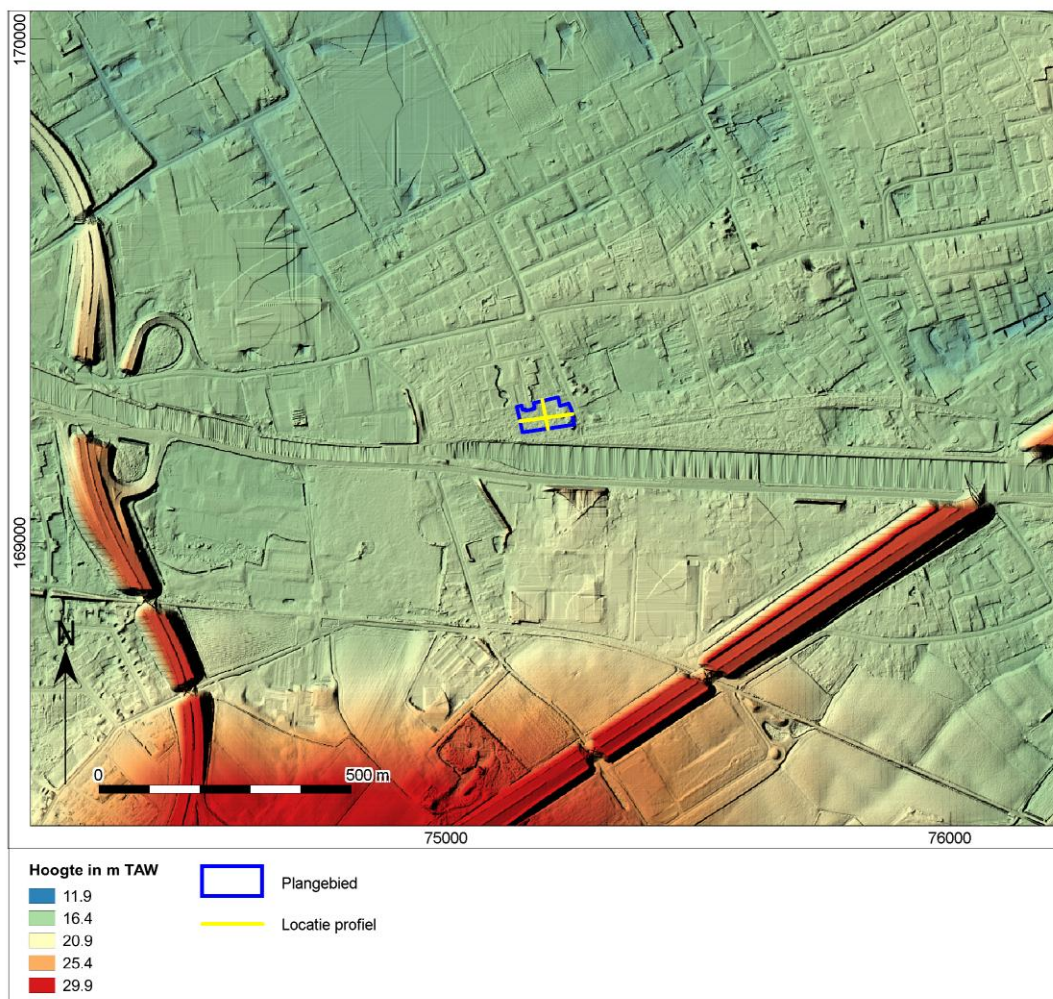
Afb. 13. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop.

Geomorfologisch gezien, behoort het plangebied tot de zuidelijke Vlaamse Laagvlakte. Deze vlakte wordt vooral gekenmerkt door de aanwezigheid van de valleien van de Leie in het noordwesten en de Schelde in het zuidoosten. Deze valleien zijn vrij vlak, met hoogtes tussen 15 en 20 m TAW, en strekken zich uit van zuidwest naar noordoost. Het plangebied is gelegen op circa 18 m TAW.

Tussen de beide valleien strekt zich een meer heuvelachtig gebied uit met hoogtes tussen 30 en 40 m TAW. De hoogste delen van deze rug verlopen van het zuidwesten naar het westen en buigen daarna af in noordoostelijke richting tot op een hoogte van circa 85 m TAW. In de omgeving van het plangebied bevindt

zich eveneens een dergelijke, maar veel minder uitgesproken heuvelrug met een hoogte van ca. 40 m TAW. Verder bevinden zich ten zuidoosten van het kaartblad de Zuid-Vlaamse heuveltoppen die een steile heuvelrug vormen met een maximale hoogte van circa 150 m TAW. Deze kam loopt van west naar oost.

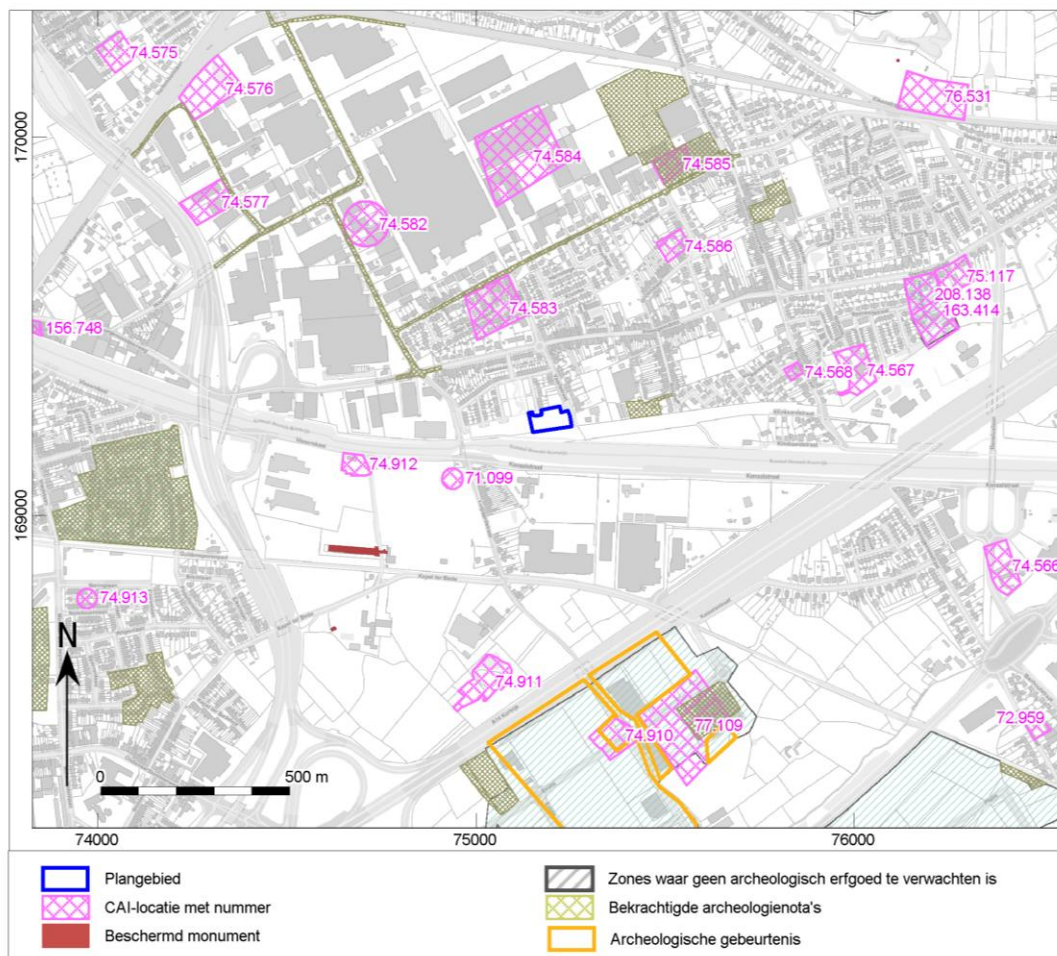
Het plangebied is gelegen in het Leie-Schelde interfluvium. De uitvergrootte kaart hieronder toont dat ten noordwesten van het plangebied de Leie gelegen is. Ten noorden van het plangebied is de depressie van de Gaverbeek (fossiele rivierloop van de Leie) te situeren. Hier stromen verschillende rivieren naar toe waaronder de Keibeek en Pluimbeek. Het gebied ten zuiden van het plangebied is hoger gelegen.

Afb. 14. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM).

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 15):

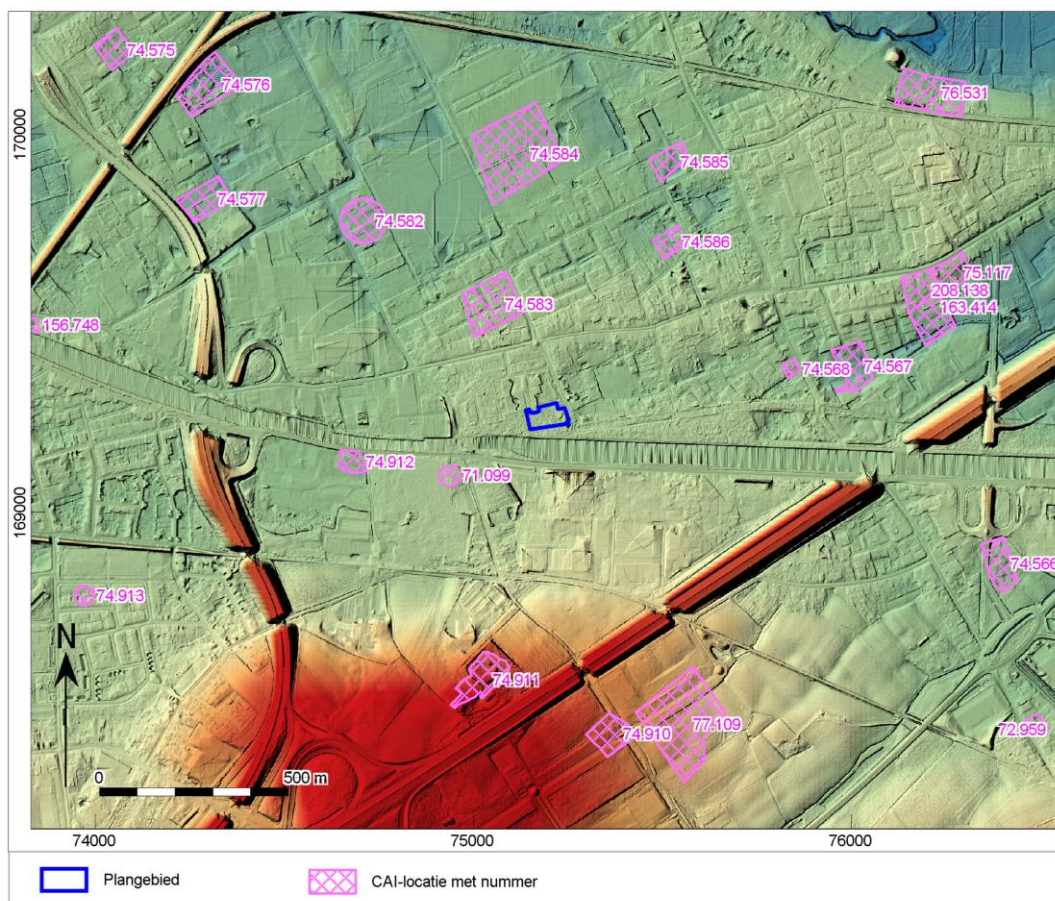
Afb. 15. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
71099	Circa 230m	Romeinse Tijd	Waterput
72959	Circa 1450m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74566	Circa 1190m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74567	Circa 750m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74568	Circa 590m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74575	Circa 1440m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht – Hofstede Te Populiere
74576	Circa 1180m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74577	Circa	Late	Site met Walgracht

	1010m	Middeleeuwen	
74582	Circa 610m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74583	Circa 280m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74584	Circa 610m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74585	Circa 670m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74586	Circa 500m	18 ^{de} eeuw	Site met Walgracht – Dwars op de straat geplaatst hoevetje
74910	Circa 800m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht – muurwerk en stukje kasseiweg, walgracht
74911	Circa 620m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74912	Circa 470m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
74913	Circa 1250m	Late Middeleeuwen	Site met Walgracht
75117	Circa 1080m	IJzertijd	Afvalput/beerput met versierd aardewerk, fijner aardewerk en potten met besmeten wand
76531	Circa 1250m	Finaal-Paleolithicum	Lithisch materiaal: 1 kern op gepolijste bijl, afslagen, klingen, microklingen, kernrandkling, 1 eindschrabber, 1 boor op kernflank, 1 geretoucheerde afslag (concentratie) Dominantie van schrabbers, gevolgd door stekers en elementen met afgestompte boord (losse vondst)
77109	Circa 760m	Late IJzertijd	Grote rond structuur gevuld met houtskool, fragmenten technisch aardewerk, fragmenten handgevormd aardewerk, fragmenten van een situla en een geknikte schaal, La Tène aardewerk
		Midden-Romeinse Tijd	Nederzetting – woonplaats van één clan of familie. Dubbel grachtensysteem, poel, waterput, paalsporen en enkele kuilen
		Late Middeleeuwen	Brede diepe grachten, één smallere gracht met veel materiaal: reducerend gebakken gedraaide waar, bot en metaal
156748	Circa 1330m	Late Middeleeuwen	Staakmolen, oliewindmolen
163414	Circa 970m	Romeinse Tijd	Nederzetting: enkele paalkuilen en greppel, twee spiekers, in de greppel werd een fragment van een dolium aangetroffen.
		Nieuwste Tijd	Drainagegreppels
208138	Circa 960m	Steentijd	Lithisch materiaal: afslagen (16), microklingen (6), kernrandkling (1), chips (2), kern (1) en werktuigfragmenten (3)
		Metaaltijden	Kringgreppel
		Bronstijd	Aardewerk
		IJzertijd	Zespalige spieker, vier tot vijfpalige spieker, twee grotere structuren en andere kuilen en paalkuilen.
		Midden-Romeinse Tijd	Brandrestengraven
		Romeinse Tijd	Drie greppels
		Merovingische periode	Sporencluster bestaande uit twee kuilen, mogelijk te interpreteren als grafcontexten.
		Karolingische periode	Meerdere sporen onder andere de restanten van een hoofdgebouw, vierpalige spieker en enkele kuilen en paalkuilen
		Late Middeleeuwen	Greppel, met aangrenzende rij paalkuilen
		20 ^{ste} eeuw	Bomkrater met niet gedetoneerd projectiel van Britse makelij (1918)

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend.

De meeste meldingen kunnen gedateerd worden in de Late Middeleeuwen en melden verschillende sites met walgracht. Deze zijn hoofdzakelijk gevonden op basis van historisch kaartmateriaal en verder archeologisch onderzoek is hier dan ook niet uitgevoerd.

Afb. 16. De CAI-meldingen afgebeeld op de DTM-kaart.

CAI-melding 76531 meldt lithisch materiaal daterend uit het Finaal-Paleolithicum. Dit materiaal kwam naar boven tijdens een veldprospectie.

Dit geldt eveneens voor CAI-melding 208138. Deze melding is gelegen deels op de top en zuidelijke helling van een lokale zandrug dichtbij water. Ook hier zijn archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de WOII teruggevonden. De archeologische resten daterend uit de Steentijd kunnen gekenmerkt worden als kleine vuurstenen artefacten die de restanten van het lokaal vervaardigen van werktuigen en/of (jacht)wapens vormen. De meldingen daterend uit de Steentijd liggen waarschijnlijk op de rand/helling van een beekdal. Het plangebied is mogelijk net hoger gelegen. Op de hogere delen van de zandrug bevond zich ooit een grafheuvel, waarvan nu enkel nog een kringvormige greppel bewaard is. Deze kan vermoedelijk gedateerd worden in de Bronstijd. Uit de IJzertijd en Karolingische periode werden duidelijke sporen van bewoning vastgesteld. Tijdens de Romeinse en Merovingische periodes werden mensen op de zandrug begraven. Uit het graf van een Merovingische vrouw komen enkele rijkelijk versierde grafgiften. Tot slot zijn op het terrein een niet gedetoneerde Britse 18 pondeur en een bomkrater uit de Eerste Wereldoorlog vastgesteld.

Verder melden verschillende meldingen (CAI 71099, 75117, 77109, 163414) opgravingen in de omgeving. Deze archeologische resten dateren vanaf de IJzertijd tot de Late Middeleeuwen. De meldingen 71099 en 77109 bevinden zich op een gelijkaardige landschapspositie zoals het plangebied. De andere twee meldingen zijn dichtbij de noordoostelijk gelegen vallei te situeren. Al deze meldingen melden nederzettingssporen.

Op basis van bovenstaande archeologische meldingen kan gesteld worden dat er een mogelijkheid is voor archeologische resten vanaf de Steentijd.

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

Het plangebied is gelegen in Stasegem. De eerste vermeldingen van Stasegem kunnen gedateerd worden in 1641. De vermelding werd teruggevonden op de kaart van de Kasselrij Kortrijk in Flandria Illustrata van Sanderus. In het kerkarchief komt de naam voor het eerst tegen in de 17de eeuw. Op basis van de CAI in de omgeving kan vastgesteld worden dat het grondgebied van NSstasegeme al veel eeuwen vroeger een drukke bewoning gekend heeft. Zo was er een belangrijke Romeinse aanwezigheid ten noorden van het huidige 'centrum'.

Tot in 1835 bleef Stasegem hoofdzakelijk een landelijk gebied. In 1835 liet August Deconinck op de hoek van de huidige Generaal Deprezstraat en Brouwerijstraat een nieuwe brouwerij en twee rijen arbeidswoningen bouwen. Op deze manier kwam geleidelijk aan een dorpskern tot stand en in 1874 achtte de plaatselijke brouwer het moment om Stasegem als onafhankelijke gemeente te laten herkennen. Eveneens werd er een kerk opgetrokken om de parochie tot stand te laten komen. De pogingen om van Stasegem een gemeente te maken mislukten en ook de poging om Stasegem als parochie te laten erkennen liepen voorlopig spaak. Pas in 1901 werd Stasegem een parochie waarbij de kerk werd ingehuldigd.

In 1860 werd het kanaal Kortrijk-Bossuit geopend dat een verbinding bracht tussen de Leie en de Schelde. In 1863 werd de spoorlijn Kortrijk-Denderleeuw gerealiseerd. Deze kreeg een halte in Stasegem. In de jaren '70 werd de autosnelweg E 17 aangelegd waardoor er grondige wijzigingen gebeurden in Stasegem. In deze periode evolueerde Stasegem van aan agrarisch gebied naar een industriegebied.

Bouwhistorische schets

Er is geen bouwhistorische kennis voor het plangebied.

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Ferraris kaarten ¹⁴	1771-1778	Hieruit blijkt dat het plangebied in gebruik is als akkerland.
Atlas der buurtwegen ¹⁵	Ca. 1840-1850	Hierop valt af te lezen dat het plangebied onbebouwd is en gelegen over meerdere percelen. Ten oosten van het plangebied is een straat met kruising te situeren. In de nabije omgeving van het plangebied is geen bebouwing te situeren.
Vandermaelen kaarten ¹⁶	1846-1854	Op deze kaart is te zien dat het plangebied onbebouwd is en in gebruik als bos.
Poppkaarten	Na 1842	Op deze kaart is te zien dat het plangebied eveneens onbebouwd is.
Topografische kaart ¹⁷	1873	De topografische kaart van 1873 toont dat het plangebied gelegen is aan het kanaal en in gebruik als bosgebied. In het plangebied is een hoogtelijn te situeren van 17mTAW. Deze hoogtelijn toont dat het noordoostelijke gedeelte hoger gelegen is dan het zuidwestelijke.
Topografische kaart ¹⁸	1904	De topografische kaart van 1904 toont een gelijkaardig beeld met bovenstaande topografische kaart.
Topografische kaarten Ministerie Openbare Werken en Wegen ¹⁹	1950-1970	De topografische kaart van 1950-1970 toont een verschillend beeld met bovenstaande kaarten. Het plangebied is gedeeltelijk bebouwd. De bebouwing is gelegen in het noordwesten en zuidoosten. Verder is het plangebied onbebouwd en gelegen over meerdere percelen.
Luchtfoto ²⁰	1971	De luchtfoto van 1971 toont dat er geen bebouwing te situeren is op het plangebied. Het plangebied is eerder braak gelegen door de sloop van de gebouwen. Verder is het gebied in gebruik als grasland.
Luchtfoto ²¹	1979-1990	De luchtfoto van 1979-1990 toont dat het plangebied bebouwd is in het meest noordwestelijke gedeelte. Het centrale en zuidelijke gedeelte is in gebruik door bestrating.
Luchtfoto ²²	2013-2015	De luchtfoto van 2013-2015 toont geen bebouwing maar eerder een braakliggend gebied/grasland.

¹⁴ Ferraris 1771-1778.

¹⁵ onbekend 1840-1850.

¹⁶ Vandermaelen 1846-1854.

¹⁷ www.cartesius.be

¹⁸ www.cartesius.be

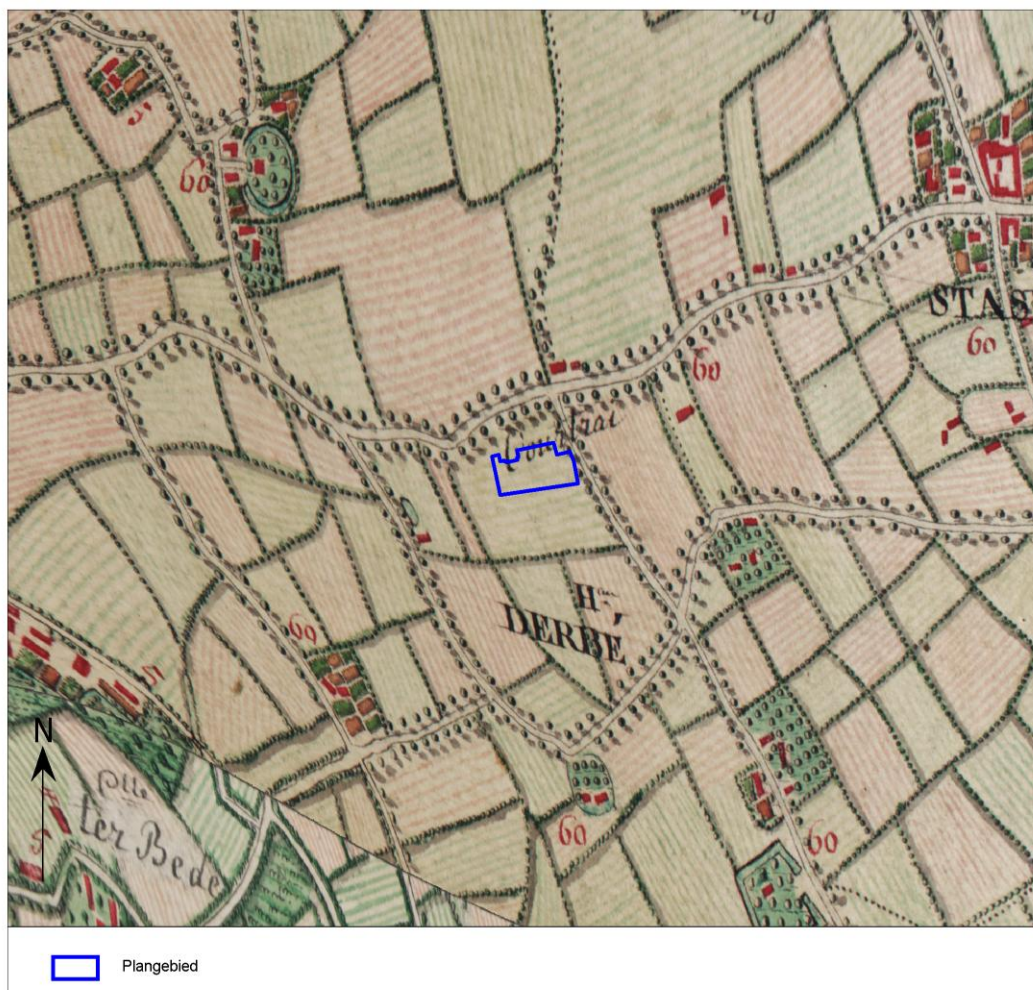
¹⁹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²⁰ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²¹ <http://www.geopunt.be/kaart>.

²² <http://www.geopunt.be/kaart>.

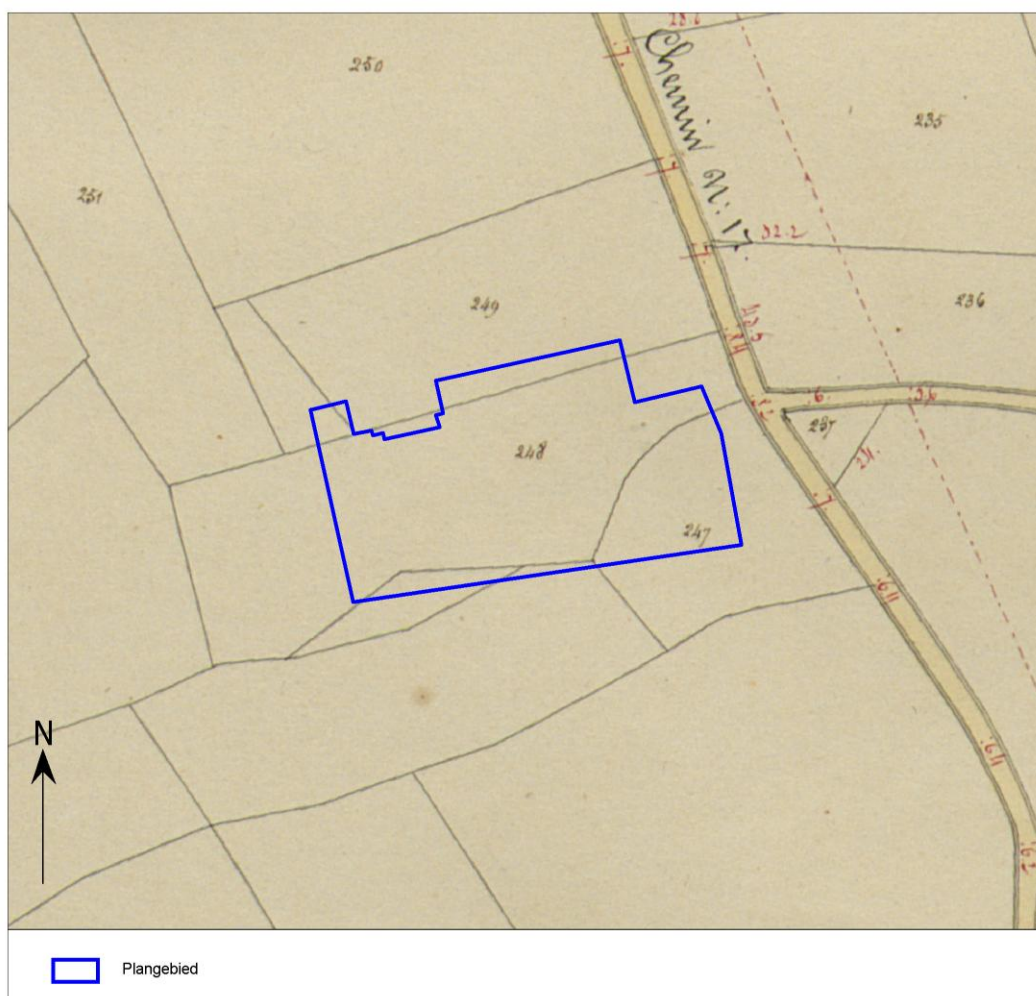
De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in “België” als in heel West-Europa.²³ Hieruit blijkt dat het plangebied in gebruik is als akkerland. De exacte locatie van het plangebied is niet gekend omwille van de onnauwkeurigheid van de Ferrariskaart. Er kan wel gesteld worden dat het plangebied tussen vier wegen gelegen is. In de omgeving is veel bebouwing gelegen. Deze zijn voornamelijk geclusterd.

Afb. 17. Het plangebied op de Ferraris kaart.

²³ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 18). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat het plangebied onbebouwd is en gelegen over meerdere percelen. Ten oosten van het plangebied is een straat met kruising te situeren. In de nabije omgeving van het plangebied is geen bebouwing te situeren.

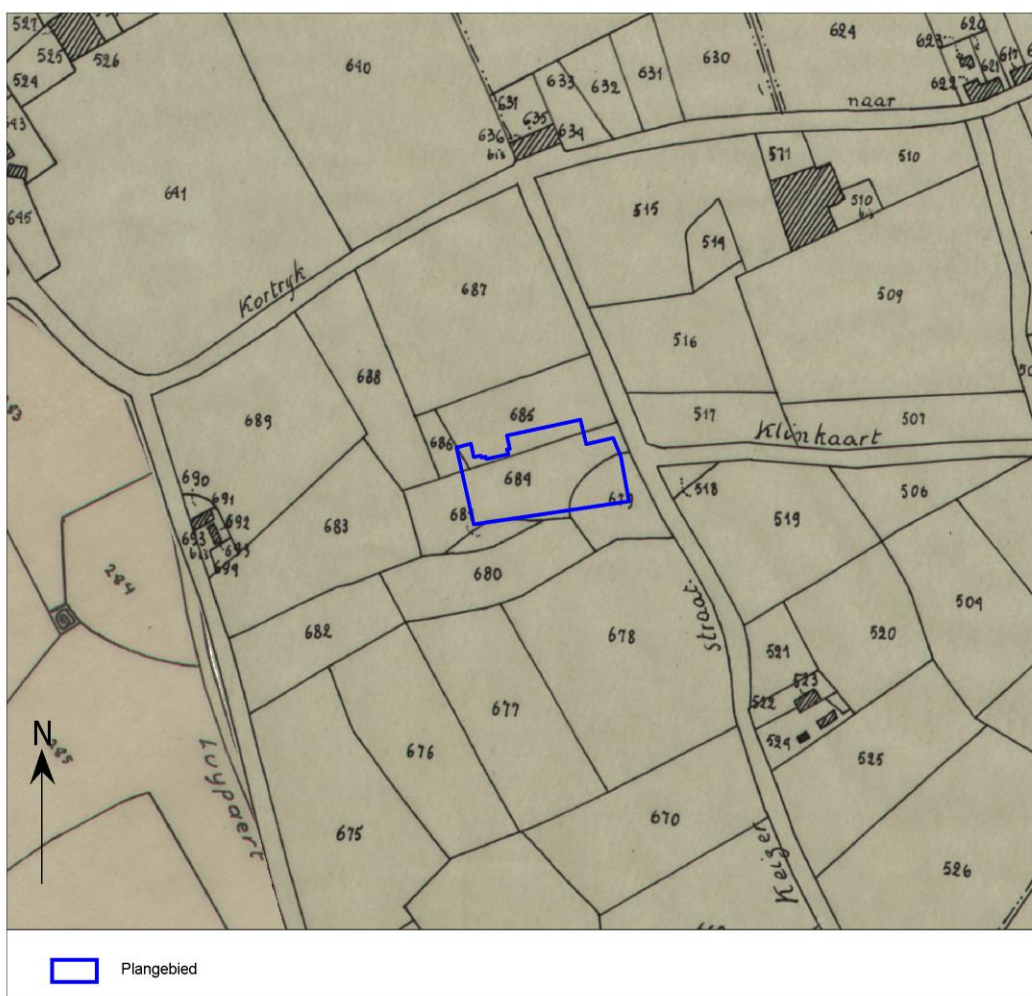
Afb. 18. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Op deze kaart is te zien dat het plangebied onbebouwd is en in gebruik als bos. Rondom het plangebied is akkerland te situeren. Ten oosten van het plangebied is eveneens de kruising van wegen zoals hierboven te zien. Ten zuiden van het plangebied is het kanaal te situeren. Dit kanaal loopt van Bossuit Kortrijk en is gerealiseerd in de tweede helft van de 19de eeuw. Eveneens is ten westen van het plangebied de gemeentegrens te situeren. In de omgeving van het plangebied zijn verschillende gebouwen gelegen.

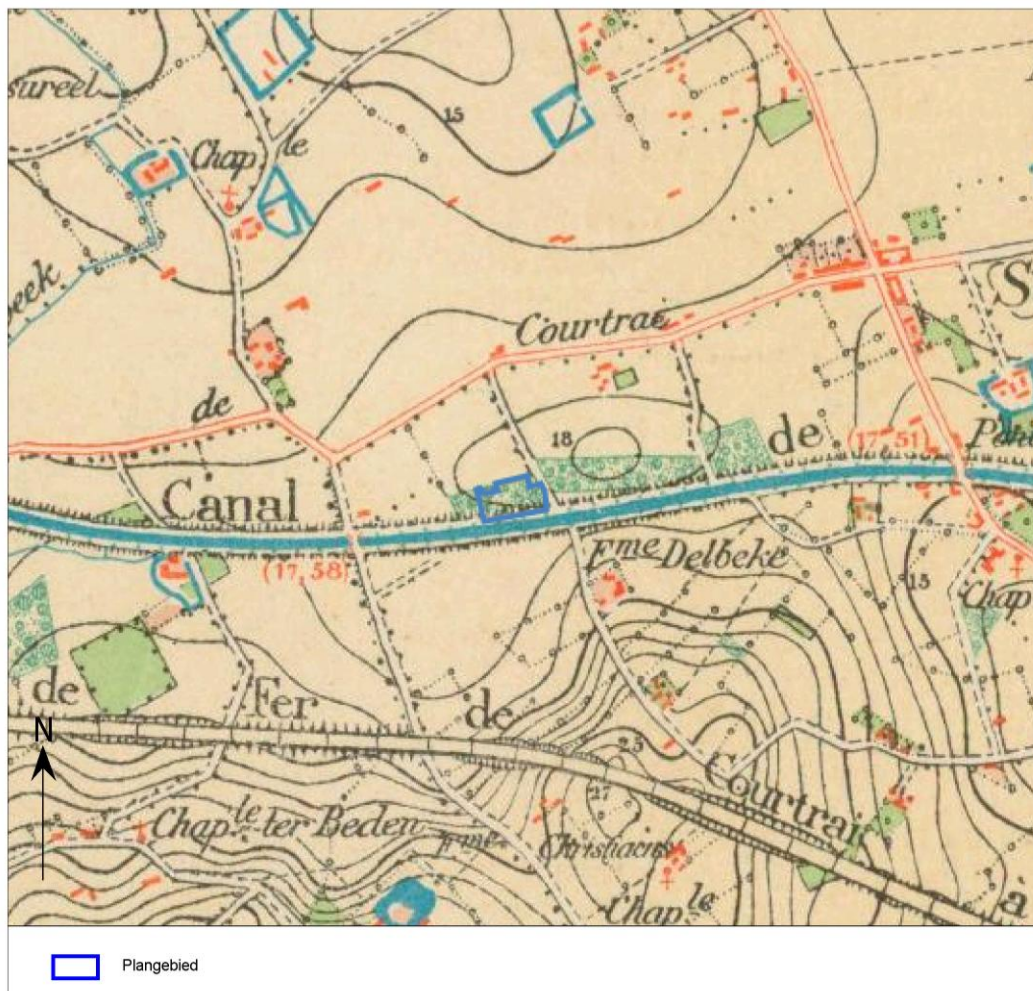
Afb. 19. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Op deze kaart is te zien dat het plangebied eveneens onbebouwd is. Opvallend is dat op deze kaart het kanaal nog niet zichtbaar is. Mogelijk werd deze kaart opgemaakt voor de aanleg van het kanaal en voor de Vandermaelenkaart. Het plangebied zal mogelijk in gebruik zijn als akkerland, grasland of weiland. In de omgeving zijn verschillende kleinere gebouwen te situeren.

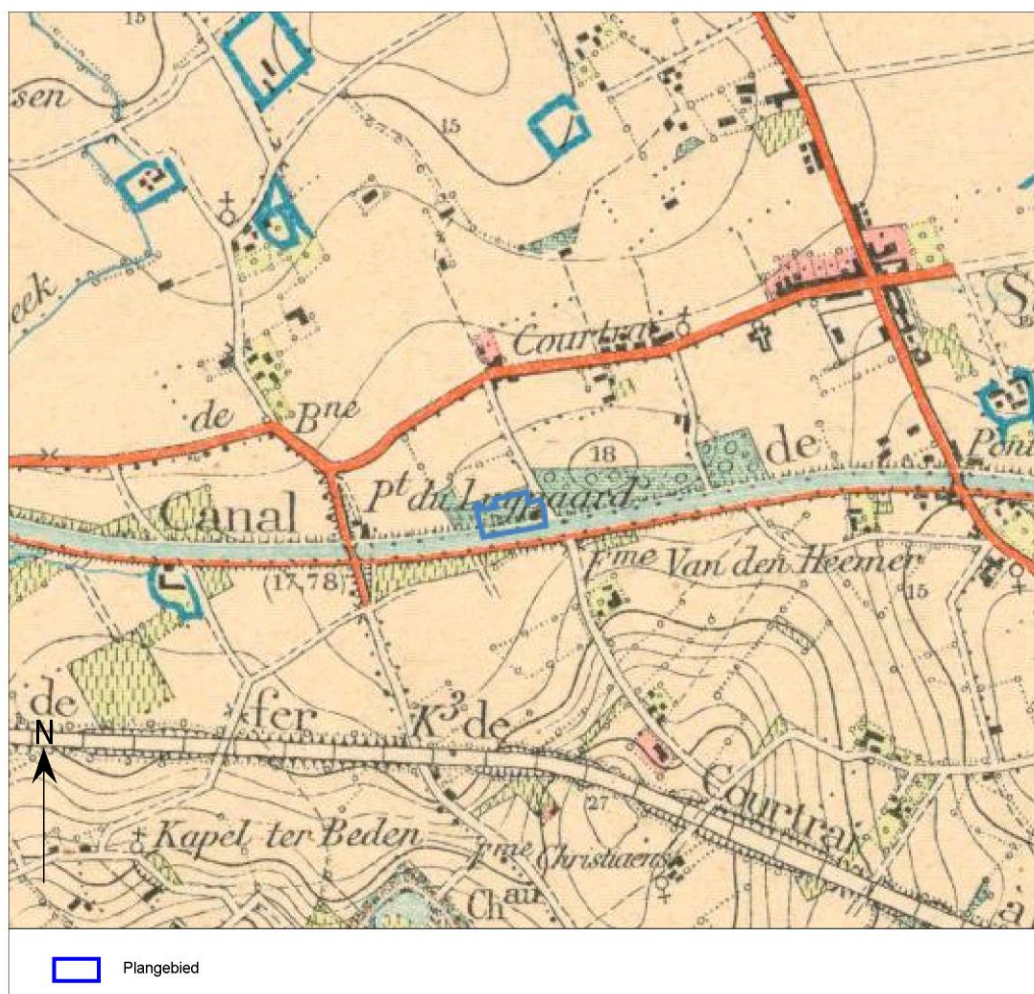
Afb. 20. Het plangebied op de Popp-kaarten.

De topografische kaart van 1873 toont dat het plangebied gelegen is aan het kanaal en in gebruik als bosgebied. In het plangebied is een hoogtelijn te situeren van 17mTAW. Deze hoogtelijn toont dat het noordoostelijke gedeelte hoger gelegen is dan het zuidwestelijke. De hoogte is verschillend met het DTM wat mogelijk wijst op een ophoging binnen het plangebied. In de omgeving van het plangebied is er weinig bebouwing te situeren.

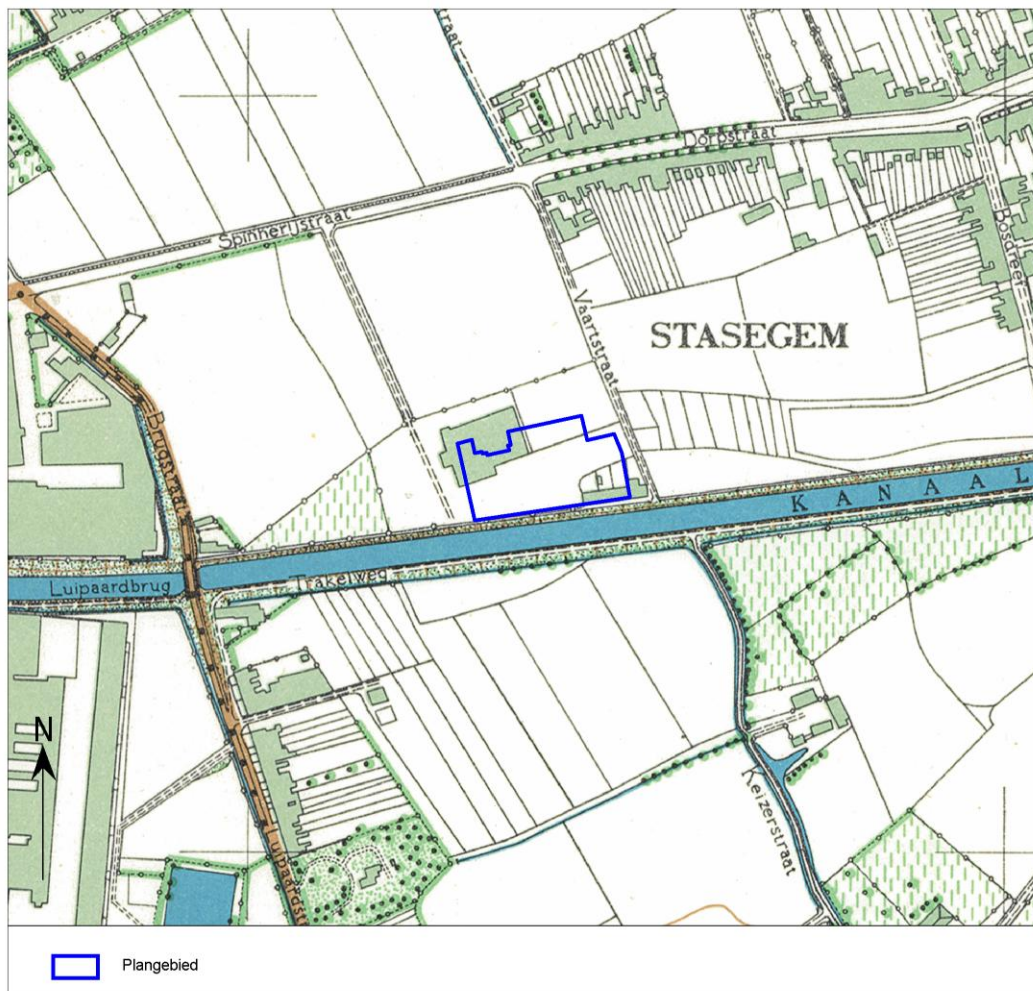
Afb. 21. Het plangebied op de topografische kaart uit 1873.

De topografische kaart van 1904 toont een gelijkaardig beeld met bovenstaande topografische kaart. Het plangebied is op deze kaart eveneens in gebruik als bosgebied. In de omgeving is er geen toename aan bebouwing. Wel is er een kleine toename van het bosgebied te zien, ten westen van het plangebied.

Afb. 22. Het plangebied op de topografische kaart uit 1904.

De topografische kaart van 1950-1970 toont een verschillend beeld met bovenstaande kaarten. Het plangebied is gedeeltelijk bebouwd. De bebouwing is gelegen in het noordwesten en zuidoosten. Verder is het plangebied onbebouwd en gelegen over meerdere percelen. In de omgeving is eveneens veel bebouwing te zien. Deze bebouwing situeert zich nog voornamelijk meer ten noordoosten van het plangebied.

Afb. 23. Het plangebied op de topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wegenis.

De luchtfoto van 1971 toont dat er geen bebouwing te situeren is op het plangebied. Het plangebied is eerder braak gelegen door de sloop van de gebouwen. Verder is het gebied in gebruik als grasland. In de directe omgeving van het plangebied is echter wel bebouwing te zien.

Afb. 24. Het plangebied op de luchtfoto uit 1971.

De luchtfoto van 1979-1990 toont dat het plangebied bebouwd is in het meest noordwestelijke gedeelte. Het centrale en zuidelijke gedeelte is in gebruik door bestrating. Het overige gedeelte is in gebruik als parking of groenzone (noordoostelijke gedeelte). De omgeving is verder dichtbebouwd. In het zuiden is het kanaal gelegen.

Afb. 25. Het plangebied op de luchtfoto uit 1979-1990.

De luchtfoto van 2013-2015 toont geen bebouwing maar eerder een braakliggend gebied/grasland. De bebouwing aanwezig op bovenstaande kaarten is niet meer zichtbaar. Wel zijn de toegangsstraten nog goed zichtbaar. Het plangebied toont geen vlak verloop. In de omgeving is in het noordoosten voornamelijk bebouwing te situeren.

Afb. 26. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015.

1.2.4 Synthese

Het plangebied is momenteel onbebouwd en gelegen aan twee wegen. Verder is het plangebied in gebruik als braakliggende zone en grasland. Het plangebied heeft kleine hoogteverschillen 18,1 tot 18,7mTAW waarbij het oostelijke gedeelte hoger gelegen is dan het overige gedeelte van het plangebied. Opvallend is eveneens de lager gelegen zone in het centrum van het plangebied.

Binnen het plangebied zal een nieuwbouw met ondergrondse parking. Voorde bouw van dit gebouw zal het plangebied geëgaliseerd worden tot 18,2 m TAW. De nieuwbouw heeft een oppervlakte van 1260 m² en een diepteverstoring van circa 2,90 m –mv. De zone rondom de nieuwbouw zal verder ingericht worden. Zo zal de noordelijke zone 345 m² ingericht worden voor de brievenbussen en fietsenberging. In deze zone zal eveneens de ingang naar de verschillende blokken gecreëerd worden. De ingang is aan de Visserstraat 1,25 m lager gelegen dan de nieuwbouw. Verder zijn in deze zone eveneens de infiltratiekragen en hemelwaterput gelegen. De bestrating in deze zone heeft een diepteverstoring van 0,50 m –mv, de put een diepteverstoring van 2,50 m –mv en de infiltratiekragen een verstoring van 1,50 m –mv. Verder is er nog een wandelweg die over een oppervlakte van 65 m² 0,50 m –mv zal verstoren. Het overige gedeelte van het plangebied zal verder ingericht worden. Over een oppervlakte van 825 m² zullen grasdalen (0,30 m –mv) aangelegd worden. Verder zal er nog een talud en circa 18 bomen gerealiseerd worden.

Op basis van de aardkundige gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied gelegen is tussen dekzandruggen, te situeren ten zuiden van het plangebied, en de Leievallei, te situeren ten noorden van het

plangebied. Het plangebied is gelegen op een overgangszone tussen deze twee landschappelijke eenheden. Binnen het plangebied kunnen verder op basis van de bodemkaart mogelijk nog fluviatiele afzettingen teruggevonden worden, mede op basis van de aanwezigheid van natte kleiige bodems zonder profiel ten oosten van het plangebied. De overgang van zandleem naar klei en weer naar zandleem is eveneens typerend voor deze positie. Het plangebied heeft een gunstige landschapspositie. Het DTM toont dat het plangebied gelegen is op een hoogte van 18 m TAW. Dit staat in tegenstelling tot de topografische kaart die aantoont dat het plangebied op een hoogte van circa 17 m TAW gelegen is.

In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten daterend vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met Late Middeleeuwen teruggevonden. Deze gegevens tonen aan dat de omgeving een hoge archeologische verwachting heeft. De mogelijkheid bestaat dat binnen het plangebied eveneens archeologische resten teruggevonden worden. Sites uit de metaaltijden, Romeinse periode en/of middeleeuwen zijn, gezien de landschappelijke ligging, de bodemgesteldheid en de archeologische context, zeker niet uit te sluiten. Archeologische resten daterend uit de Steentijd hebben eveneens een kans om voor te komen, alhoewel de ouderdom daarvan sterk afhankelijk is van het type afzettingen dat in het gebied aanwezig is. Betreffen het Holocene, kleiige afzettingen, dan zal het waarschijnlijk voornamelijk om Neolithische resten gaan, zijn in het plangebied zandleemafzettingen aanwezig, al dan niet onder de Holocene, kleiige afzettingen, dan kunnen ook archeologische resten vanaf het Paleolithicum worden verwacht, mits deze niet als gevolg van fluviatiele activiteiten zijn geërodeerd. De archeologische resten in de omgeving daterend uit deze periode kunnen voornamelijk aan de rand van de valleien teruggevonden. Er zijn geen specifieke aanwijzingen dat het terrein een verhoogd potentieel heeft naar steentijdsites, maar de hoogten tussen de en naast rivierdalen werden in de Steentijd wel geëxploiteerd. De gekende steentijdsites in de omgeving betreffen ofwel losse vondsten, ofwel Neolithische grondsporen.

Op basis van het historisch kaartmateriaal kan vastgesteld worden dat het plangebied voornamelijk onbebouwd is gebleven tot de tweede helft van de 20ste eeuw. Vanaf de topografische kaart uit 1950-1970 en voornamelijk vanaf de luchtfoto's is te zien dat het plangebied voor een klein gedeelte bebouwd is geweest en voornamelijk bestaait voor parking. Op basis van deze gegevens kan vastgesteld worden dat er reeds een verstoring heeft plaatsgevonden binnen het plangebied. De exacte aard en diepte van de verstoring is niet gekend omdat niet vastgesteld kan worden welk type bebouwing aanwezig is geweest. Met name steentijdvindplaatsen aan, of direct onder het maaiveld, kunnen als gevolg van deze activiteiten ernstig verstoord zijn.

1.2.5 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?

Op basis van de gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied een gunstige landschapspositie heeft. Verder zijn er in de omgeving verschillende archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de Late Middeleeuwen.

Verder is niet geweten of de oorspronkelijke bodem nog intact is. Op basis van de topografische kaarten en het DTM is op te maken dat tussen deze twee kaarten een hoogteverschil op te merken is van circa 1m. Mogelijk is het plangebied opgehoogd voor de bouw en bestrating. Dit is niet vast te stellen aan de hand van het uitgezoomd hoogtemodel van de DTM. Hier zijn geen verdere gegevens over. Een eventuele ophoging zou mogelijk beschermend kunnen hebben gewerkt ten opzichte van een potentieel archeologisch niveau.

Archeologische resten daterend vanaf het Neolithicum komen eveneens veelvuldig voor in de omgeving van het plangebied en eveneens op gelijkaardige landschapsposities. De ophoging, gesloopte bebouwing en bestrating kunnen echter mogelijke archeologische sporenniveaus verstoord hebben. Indien oudere, door Holocene klei bedekte, Pleistocene (zand)leem in de diepere ondergrond aanwezig is, en in die de oorspronkelijke bodem hiervan intact is, kunnen in dat niveau oudere resten vanaf het Paleolithicum worden verwacht. Archeologische resten vanaf het Neolithicum kunnen verwacht worden aan, of onmiddellijk onder het maaiveld, oudere steentijdsites kunnen verwacht worden in de top van Pleistocene afzettingen onder de Holocene klei. De exacte diepte van dit oudere archeologisch niveau is niet gekend, en

voor beide geldt dat de archeologische potentie in hoge mate afhangt van de intactheid van het oorspronkelijke bodemprofiel.

Historisch kaartmateriaal toont dat het plangebied onbebouwd is geweest. Archeologische resten daterend vanaf de Late Middeleeuwen hebben een lage kans om voor te komen. Vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw blijkt dat een gedeelte van het plangebied bebouwd is geweest. Het overgrote gedeelte van het plangebied was in gebruik als bestrating. De laatste decennia is dit volledig gesloopt waarna het plangebied braakliggend werd en in gebruik als grasland.

Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?

Binnen het plangebied zijn daarmee bodemingrepen gepland, die een wisselende impact op het bodemarchief kunnen hebben, afhankelijk van de diepte van de bodemingrepen in relatie tot de diepteligging van een potentieel archeologisch niveau. Voor archeologische resten aan, of direct onder het maaiveld betekenen de geplande ingrepen in vrijwel alle gevallen een bedreiging voor steentijdvindplaatsen die uitsluitend bestaan uit een spreiding van vuurstenen artefacten. Voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum, die bestaan uit nederzettingsterreinen met een vondstlaag en grondsporen, betekenen de diverse ingrepen van (minder dan) 0,50 m –mv waarschijnlijk geen grote bedreiging, in ieder geval niet voor de grondsporen.. De diepere ingrepen zullen zeker tot de aantasting van een eventueel sporenniveau leiden.

Voor mogelijke steentijdvindplaatsen in de top van de oudere, Pleistocene afzettingen in de diepere ondergrond is de bedreiging sterk afhankelijk van de top van dit niveau ten opzichte van de geplande verstoringsdiepte in diverse delen van het terrein.

Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?

Mogelijke archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de Late Middeleeuwen hebben een kans om voor te komen binnen het plangebied, mogelijk in twee verschillende niveaus.

Het archeologisch potentieel van beide mogelijke archeologische niveaus hangt in sterke mate samen met de mate van intactheid van de oorspronkelijke bodems. Voor het geven van een gedegen advies over de archeologische potentie van het plangebied is vervolgonderzoek derhalve noodzakelijk. Binnen het plangebied is niet geweten in hoeverre het bovenste archeologische niveau, aan of direct onder het maaiveld, verstoord is als gevolg van verleden ingrepen. Voor het tweede archeologische niveau zijn gegevens over de diepteligging ten opzichte van maaiveld en ten opzichte van de geplande ingrepen van belang, alsmede gegevens over de mate van intactheid of erosie van de oorspronkelijke bodem in de top van dit niveau om een uitspraak te kunnen formuleren over de archeologische potentie.

Binnen het plangebied hebben mogelijk verstoringen opgetreden. Verder kan op basis van het hoogteverschil tussen het DTM en de topografische kaarten mogelijk gesteld worden dat er een ophoging gebeurd is binnen het plangebied. Dit moet echter nog nader onderzocht worden.

Om bovenstaande vragen te beantwoorden, wordt een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd.

1.2.6 Samenvatting

Op basis van de gegevens kan vastgesteld worden dat het plangebied een gunstige landschapspositie heeft. Verder zijn er in de omgeving verschillende archeologische resten daterend vanaf de Steentijd tot de Late Middeleeuwen. Verder is niet geweten of de oorspronkelijke bodem nog intact is. Hier zijn geen verdere gegevens over. Een eventuele ophoging zou mogelijk beschermend kunnen hebben gewerkt ten opzichte van een potentieel archeologisch niveau. Archeologische resten daterend vanaf het Neolithicum komen eveneens veelvuldig voor in de omgeving van het plangebied en eveneens op gelijkaardige landschapsposities. De ophoging, gesloopte bebouwing en bestrating kunnen echter mogelijke archeologische sporenniveaus verstoord hebben. Indien oudere, door Holocene klei bedekte, Pleistocene (zand)leem in de diepere ondergrond aanwezig is, en in die de oorspronkelijke bodem hiervan intact is, kunnen in dat niveau oudere resten vanaf het Paleolithicum worden verwacht. Archeologische resten vanaf het Neolithicum kunnen verwacht worden aan, of onmiddellijk onder het maaiveld, oudere steentijdsites kunnen verwacht worden in de top van Pleistocene afzettingen onder de Holocene klei. De exacte diepte van dit oudere archeologisch niveau is niet gekend, en voor beide geldt dat de archeologische potentie in hoge mate afhangt van de intactheid van het oorspronkelijke bodemprofiel.

Binnen het plangebied zijn daarmee bodemingrepen gepland, die een wisselende impact op het bodemarchief kunnen hebben, afhankelijk van de diepte van de bodemingrepen in relatie tot de diepteligging van een potentieel archeologisch niveau. Voor archeologische resten aan, of direct onder het maaiveld betekenen de geplande ingrepen in vrijwel alle gevallen een bedreiging voor steentijdvindplaatsen die uitsluitend bestaan uit een spreiding van vuurstenen artefacten. Voor vindplaatsen vanaf het Neolithicum, die bestaan uit nederzettingsterreinen met een vondstlaag en grondsporen, betekenen de diverse ingrepen van (minder dan) 0,50 m –mv waarschijnlijk geen grote bedreiging, in ieder geval niet voor de grondsporen. De diepere ingrepen zullen zeker tot de aantasting van een eventueel sporenniveau leiden. Voor mogelijke steentijdvindplaatsen in de top van de oudere, Pleistocene afzettingen in de diepere ondergrond is de bedreiging sterk afhankelijk van de top van dit niveau ten opzichte van de geplande verstoringsdiepte in diverse delen van het terrein. Om bovenstaande vragen te beantwoorden, wordt een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- Bogemans, F. 2007: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 29 Kortrijk*. Vlaamse overheid. Dienst Natuurlijke Rijkdommen.
- De Geyter, G., 1999: *Toelichtingen bij de Geologische kaart van België Vlaams Gewest. Kaartblad 29 Kortrijk 1:50.000*. Brussel.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw, 1975, p. 11 tot 16.
- Jacobs, P., M. de Ceuleraire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Vandermaelen, F., 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>
- <https://www.cartesius.be>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
- Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.
- Afb. 4. Het plangebied op de recente luchtfoto.
- Afb. 5. Het plangebied op Google Maps.
- Afb. 6. De geplande werkzaamheden binnen het plangebied.
- Afb. 7. Detail van de ondergrondse parking.
- Afb. 8. Doorsnede van de nieuwbouw.
- Afb. 9. Detail van de noordelijke zone.
- Afb. 10. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiair Geologische kaart.
- Afb. 11. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 12. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 13. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop.
- Afb. 14. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM).
- Afb. 15. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 16. De CAI-meldingen afgebeeld op de DTM-kaart.
- Afb. 17. Het plangebied op de Ferraris kaart.
- Afb. 18. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 19. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
- Afb. 20. Het plangebied op de Popp-kaarten.
- Afb. 21. Het plangebied op de topografische kaart uit 1873.
- Afb. 22. Het plangebied op de topografische kaart uit 1904.
- Afb. 23. Het plangebied op de topografische kaarten Ministerie van Openbare Werken en Wegenis.
- Afb. 24. Het plangebied op de luchtfoto uit 1971.
- Afb. 25. Het plangebied op de luchtfoto uit 1979-1990.
- Afb. 26. Het plangebied op de luchtfoto uit 2013-2015.
- Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.